

ЛИДИЈА ВУЈИСИЋ

ГРАФИКИ

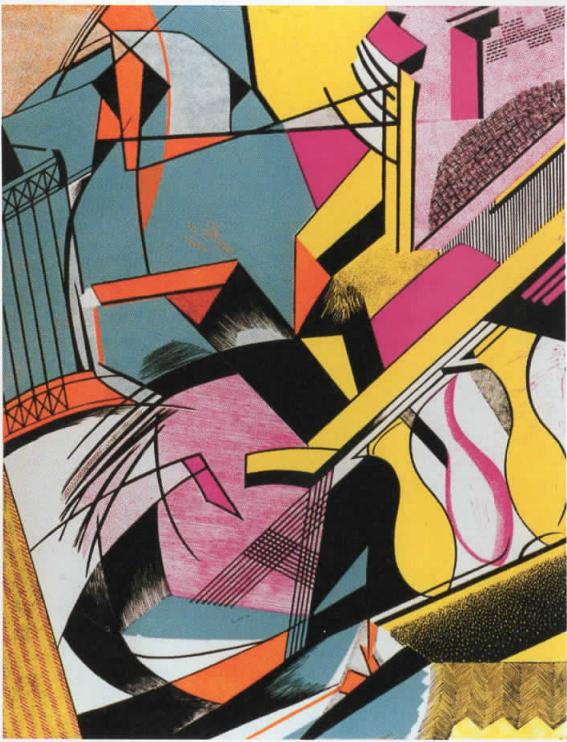
КУЛТУРНО-ИНФОРМАТИВЕН ЦЕНТАР - СКОПЈЕ

9-21 Октомври 1997

Изложбен салон 1

Владимир Величковски

Лидија Вујисиќ (1957) е по образование и вокација графичарка. Таа дипломираше на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (1985), во класата на познатиот сликар и графичар Драгутин Аврамовски-Гуте. Во последните десетина години, со нејзиното учество на повеќе групни изложби во земјата и светот, таа придонесе за афирмација на македонската графичка уметност и надвор од сопствената средина. Графичките остварувања на Лидија Вујисиќ, реализирани во линорез во боја, поседуваат специфични белези на еден индивидуален период. Првите поттици ги наоѓаме во кубистичката уметност, кои ќе се покажат корисни за натамошните истражувања на нашата уметничка. Оттука, серијата графички листови, создадени од 1986 година до денес без колебање и немир ги препознаваме според заокружените стилски белези. Нејзиниот период се карактеризира со чиста геометриска структура која опфаќа разиграно сменување на прави и закривени линии и површини, на јарки и стишани бои кои се ускладени и комплементарни. Графичарката се служи со чисти бои, извлекува чиста линија и плоскави форми на кои им дава динамична функција и “слободна вкомпонираност” во апстрактниот, во планови разрешуван дводимензионален простор. Плановите се сложувани грижливо и методично еден до друг или пак еден врз друг, давајќи им подеднакво значење и специфична енергија на дејствување. Во линорезите на Лидија Вујисиќ доаѓа до израз нејзиниот талент за анализа и имагинативно креирање на изворни форми од кои е составена отворената геометриска структура, нејзините карактеристични лебдечки композиции. Сепак, предметните асоцијации не се сосем изгубени: нив ги препознаваме во одделни контури или фрагментарни претстави, во вид на алузивна присутност. Тука не станува збор за постепена редукција на предметот, туку за процес на селектирање и вградување на делови од стварноста во целини во кои на еден слободен и експресивен начин се употребени разновидните линии и плошни форми. Лидија Вујисиќ спроведува претпазливо трагање по јасни форми и чисти односи за да ја изрази повеќе суштината отколку надворешните форми на нештата. Еден од суштествените структурни и естетски компоненти на овие графички листови е внесувањето на чувство на движење преку еден жив ритмизиран контрапункт на затворени и отворени, продолжени или пресечени, згуснати или разретчени форми и линии, како и на сменувањето на декоративно обоените форми. Така, кога ја засилува бојата уметничката повеќе внимава на цртежот, а кога ја закривува линијата или ја барокизира формата, веднаш до неа поставува посмирени површини. Тајната на ваквото урамнотежување на овие композиции ја наоѓаме во подеднаквото користење на асоцијативното расудување и на интуицијата на барањето ликовни, но и емотивни вредности во графичкото остварување. Рационалниот период, во кој нема случајности се надополнува со експресивната игра на „слободни“ форми, со своевидна привлечна „измешаност“ на елементите. Во фрагментарно артикулираните целини се вкомпонирани суптилни алузии на урбани простори, на некои предели „од природата“, како и од имагинацијата. Во овие „шаренолики“ целини препознаваме, исто така фрагментарно, мотиви кои не потсетуваат на одделни решенија на уметниците кои ѝ припаѓаат на модерната авангарда, во тенденциите на геометристичката и органската апстракција (Кандински, Мондриан, Миро, Кле). Суштествениот придонес, меѓутоа, на Лидија Вујисиќ е во негувањето на една класична графичка техника, во нејзиното создавање „изворни форми“ кои имаат свој ритам и свежина, во само на неа својствените белези на една строгост и на лиризам во доживувањето.

ЛИДИЈА ВУЈИСИЌ

БИОГРАФИЈА

Лидија Вујисиќ е родена на 15.04.1957 г. во Скопје. Во 1976 г. го завршила средното уметничко училиште во Ниш. Во 1985 г. дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје . Член е на ДЛУМ од 1985 г.
Адреса: "Јани Лукровски" 5, I/26, Скопје
тел.: + 91 - 174 096

Срѓан Марковиќ

Во последниве години, во творечката пракса и теорија мошне е присутен терминот **сликарство на меморијата**. Тој подразбира градење на визуелно церебрален систем темелен врз одредени слоеви и сегменти на сликарството кое му припаѓа на минатото. Тие сегменти може да бидат од феноменолошко потекло, односно може да бидат дефинирани со одреден тип на линија и со нејзината функција во слика, со начинот на кој се гради композицијата, со начинот на кој се евоцира структурата на предметниот свет и како таа се препознава во сликарството на изминатите епохи. Секако дека не се исцрпува сè во препознатливоста. Сликарството темелено врз искуствата на меморијата може да подразбира и усвојување на систем со внатрешно значење на слика, прифаќање на алгориската структура, на сижето... Со еден збор, поимот сликарство темелен на искуствата на меморијата подразбира мошне широк, и мошне сложен дијапазон на можни состојби во кои сликарот може, во текот на работењето врз сопствениот исказ да посегне по она што му припаѓа на минатото. Добро е да се спомене и тоа дека овој поим, кој во последниве години влезе во употреба, претставува всушност, состојба која во уметноста умеет повремено да се реактуализира. Не е на одмет да потсетиме дека сликарството на Леонид Шејка, како поетика и конкретен визуелен исказ беше еден од облиците на **враќање** на минатото и дека такви примери има многу во историјата на уметноста. Секако дека целите на творечката поетика не се иссрпени со едноставното враќање кон визуелните структури од минатото. Суштината на постапката, или барем на еден нејзин облик е содржана во настојувањето на творецот, белината на своето сликарско платно-на својот остров на слободата, на својата зона во која се мират спротивностите, да ја исполни со визуелниот систем кој е темелен на меморијата, а при тоа совршено да е свесен за времето во кое живее. Тогаш, таквиот визуелен исказ се претвара во облик на активен однос кон времето во кое уметникот живее и твори.

Творештвото на Лидија Вујисик претставува облик на **“враќање”** кон Поп-артот, кон поетиката со која беа одбележени шеесетите и почетокот на седумдесетите години на европската и американска ликовна сцена. Во суштина, тоа е поетика која во рафинираниот графичар, каква што е Лидија Вујисик, најде достоен толкувач и собеседник. Но, во ова творештво постои значително влијание од кубизмот, особено забележливо во мртвите природи. Во оние тематски структури кои своевремено им беа блиски на кубистите. Суштината на тоа доближување кон кубизмот лежи во нејзиното настојување да го воспостави нејзиниот однос на релација помеѓу себеси, облиците кои егзистираат на предметен план, на просторниот систем во слика и на внатрешните просторни структури на предметите. Искуството произлезено од допирањето на напоредните просторни системи, влијаело мошне значајно на композиционите, просторните и значенските структури на нејзините подоцнежни творби. Впрочем влијанијата од кубизмот се многу јасни и во крајна линија многу важни за создавањето и функционирањето на поп-артот.

Линорезите на оваа исклучителна сликарка, ја дефинираат пред сè како извонреден цртач, графичар што ја чувствува линијата и со неа умеет да се служи на супериорен начин. Кај нејзе нема празно и збунето движење на линијата по површината на плочата. Линијата, во која постои извесна сличност со карактерот на линијата на Рој Лихтенштајн, е силна, експресивна и доволно елегантна за да може на вистински начин да ја раздели површината, да го дефинира обликот, да го подзапре, или да го засили ритамот на сегментите и деталите кои учествуваат во формулирањето на визуелниот исказ. Како битна компонента во се тоа е користењето на растерот што Вујисик го изведува, емитува на плочата, или низ сегментите кои и припаѓаат на топографијата, а значајно учествуваат во оптичките вибрации на листот. Во линорезот Вујисик знае многу вешто да создаде илузија на присуството и на други графички техники како што се бакрописот и сувата игла. Со други зборови, таа супериорно го демонстрира владеењето со техниката користејќи ја на вистински начин како средство кое ја засилува моќта на визуелниот исказ.

Се разбира, сета таа занаетска супериорност би била бесмислена кога не би била доведена во соодветен сооднос со суштествените слоеви на слика, односно кога не би била дефинирана како средство со кое на визуелно убедлив начин се искажуваат суштинските ставови на сликарката кон светот во кој живее. Она што го твори Лидија Вујисик, се доведува во врска со урбаната средина и тоа со оној нејзин дел кој се исчитува во типичните предмети што му припаѓаат на општеството на масовната култура, или на медиумите на масовната комуникација чија семантичка структура е мултиевокативна. Креативниот акт на Лидија Вујисик е одреден од урбаната средина и од нејзините атрибути, додека влијанието на секојдневието е претставено на симболичко рамниште со различна слоевитост и знаковна густина. Со своето дело оваа рафинирана сликарка настојува, од светот на предметите со кои е опкружена, да ги одбере оние, кон кои има изграден однос и комбинирајќи ги истите, или нивните фрагменти, доведувајќи ги во одредени односи, градејќи го суптилно флуидот на односите меѓу нив (што многу добро може да се види во некои листови чија тема е мртвата природа) да го изрази својот став кон светот во кој живее, својата потрага по вистината.

ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ:

- 1982 - Сараево, "Zajedno 82", Collegium Artisticum Белград, Дом културе - Студентски град Скопје, 90 години од раѓањето на Ј.Б.Тито, Универзитет "Кирил и Методиј"
 - Сараево, "Zajedno 83"
 - Изложба на ДЛУМ, графика
 - Сараево, Izložba grafike studenata jugoslovenskih likovnih akademija
 - Скопје, 41 Годишна изложба на ДЛУМ
 - Скопје, 17 -та графичка изложба на ДЛУМ
 - Скопје, Гала вечер со "Вечер", изложба на млади сликари во МНТ
 - Белград, Dom kulture, Studentski grad, I и II генерација ФЛУ Скопје
 - Скопје, ДЛУМ, Цртеж '86
 - Скопје, IV Сликарство мал формат
- 1987 - Битола, 6 триенале на југословенска современа графика
 - Скопје, 18 -та графичка изложба на ДЛУМ
- 1988 - Белград, изложба ДЛУМ-а, Галерија Дом ЈНА
 - Цетиње, 22 Izložba cetinjskog salona jugoslovenske likovne umetnosti "13 Novembar"
 - Загреб, 15 zagrebačka izložba jugoslovenske grafike
 - Врање, 15 ликовна колонија "Прохор Пчињски", 88
 - Скопје, 19 графичка изложба на ДЛУМ
 - Скопје, 43 годишна изложба на ДЛУМ
 - Скопје, Ликовен салон на млади "Карпошеви дејнови на културата" Музеј на Македонија
- 1989 - Скопје, Изложба на млади сликари, Дом на ЈНА
 - Скопје, 20 графичка изложба на ДЛУМ
 - Kanagawa, 15 International independante exhibition
 - Скопје, 2 Биенале на младите МСУ
 - Белград, Современа македонска графика, Галерија УЛУС
- 1990 - Берлин, Intergrafik, 90, 9 Internationale Triennale engagierter Grafik in der DDR
 - Kanagawa, 16 International independante exhibition
- 1991 - Битола, 7 Триенале на современа југословенска графика
 - Белград, Графика београдског круга, 90
 - Скопје, 21 графичка изложба на ДЛУМ
 - Скопје, Изложба мал формат, Галерија ГЛАМ
 - Newcastle, Australia, Exhibition of students from the Faculty of Fine Arts, Skopje
 - Скопје, 22 графичка изложба на ДЛУМ
 - Смедерево, Ликовна колонија "Графика 91", Дом културе
 - Белград, Ликовна колонија "Графика 91", Дом културе "Студентски град"
 - Белград, Grafika Beogradskog kruga, 91, Galerija Grafički kolektiv
- 1992 - Скопје, 23 графичка изложба на ДЛУМ
- 1993 - Скопје, 24 графичка изложба на ДЛУМ
- 1994 - Лесковац, Melunarodni bienale grafike malog formata
- 1995 - Белград, Treći međunarodni bienale grafike
 - Битола, Међународно графичко триенале
 - Варна, 8 International Print Biennale "Varna 95"
 - Лесковац, 2 Međunarodni bienale malog formata, Galerija "Sunce"
- 1996 - Белград, 4 Međunarodni bienale grafike
- 1997 - Битола, 2 Међународно триенале на графиката
 - Скопје, 50 години на ДЛУМ, Уметничка галерија

НАГРАДИ:

- 1986 - Скопје, Годишна награда "Моша Пијаде" за графика, ДЛУМ
- 1989 - Скопје, Откупна награда од СИЗ за култура на Биеналето на млади
 - Скопје, Откупна награда од НУБ "Климент Охридски"
- 1990 - Скопје, Откупна награда од Уметничка галерија
- 1992 - Скопје, Откупна награда од МСУ